

Felhasználási feltételek

Az itt látható dokumentum egy digitális változata egy létező történelmi dokumentum vagy kézirat átiratának vagy fordításának. Szállítható dokumentum formátumban (PDF) tesszük közzé, hogy szabadon elérhető legyen a nyilvánosság számára.

A dokumentum elektronikusan változatlan formában terjeszthető. Viszont a dokumentum bármi nemű módosítása vagy profit szerzésre való felhasználása tilos annak készítőjének beleegyezése nélkül.

További információkért látogasson el az lap alján található címre.

Terms of Use

The following document is a digital version of the transcription or translation of an existing historical document or manuscript. It is provided in a Portable Document Format (PDF) for the purpose of making it freely available to the public.

Feel free to redistribute unaltered copies of this document via electronic means. You may not, however, alter the document without permission nor profit from its redistribution.

For further information visit the link on the bottom of the page.

<http://kardrendje.hu>

Hugues
Wittenwässer
Vívókönyve

C62N 558

125R

Így megtanulhatsz nemes és ravasz módon vívni a hosszúkarddal, amivel páncélkesztyű és teljes páncélzat nélkül, védheted a kezed és az egész tested. Minden vívó fegyverről szó lesz, így kardról, lándzsáról, alabárdról, hosszúmesserről, és más fegyverekről.

Először is, figyelj arra, hogy jól vágj és lépj. És arra is figyelj, hogy a keresztvasat jól megemeld, és mindig bújj be a hosszúkard mögé, és a fejedet védje a keresztvas. Továbbá, mindig vigyázz arra, hogy a hátsó lábaddal lépve vonulj vissza, és mindig fordulj ki oldalra, erre mindig vigyázz, ha meglöknek. És ha a jobb oldalra tudsz már jól vágni, lépni és minden egyebet, figyelj arra, hogy balra is tudd ugyanezeket. És mindig legyél füрге, legyen az szúrás, vagy csapás.

Most megtanítom neked a harc első leckéjét, a felső vágással

Így vágj erős felsőt, üss az ellenfeled kardjára, majd rántsd el fürgén a kardjáról, így rántsd vissza a kardod, miközben a hátsó lábaddal hátrálsz, amint csak tudsz, de csak azért, hogy előre lépj a hátsóval, és lépés közben vágj oda.

125R

Item wiltu lernen hoflich und weidalich mit dem langen schwert
vechten da mit du on hentschuoeh und on allen harnesch
behuotest hend und allen din lib für aller hand waffen für schwert
für spieß für helbarten für lengi messer und òch für andri waffen

So wart des ersten das du die hòw wol kuinnist und die tritt und
wart das du din hend alweg wol uff wendist mit dem gehuilez und
birg dich allweg hinder das schwert und hab dz hopt zuo dem
gehuilez und wart òch dz du alweg abzuihist mit dem hinder fuoß
und wend dich alweg uff ain siten und wart òch glich in allen
stoßen wie du zuo der rechten siten tügist mit howen und mit
tritten und mit allen dingnen dz du zuo der lengen siten òch also
tügist und wart òch dz du alweg behend sigist es sig mit stichen
ald mit schlegen

Item hie wil ich des ersten leren vechten Us Dem Ober How

Item how ain starken ober how und schlach in sin schwert und zuk
behend uss sinen schwert und mit dem so din schwert us den sinen
zuk so zuich mit dem hinder fuoß ab und als bald du us sinem
schwert kunst so tritt zuo mit dem hinder fuoß und schlach mit
dem tritt

125V

És fordítsd meg a keresztvasat jól, és húzódj vissza az alsó állásba, majd egy váltószórással fűrgén támadj vissza. De ha az ellenfél hárit, akkor vágj körbe, és a fejéhez jutsz. Vagy csapj a kardjára, és gyorsan lépj előre, és szúrj egy ütőszúrást. És mindig vigyázz arra, hogy a fejed a keresztvas alá rejtse, és mindig hátrálj jól, és rejtse magad a kardod mögé.

Így felsővágással, amikor az ellenfeled kardját támadod, mindig húzódj vissza gyorsan az alsó állásba. Innen majd jöhet a váltó, vagy egy szúrás.

Így vedd el az ellenfeled kardját, üss rá a kardjára és fogj rá gyorsan a balkezeggel mindkét kardra, és lépj oldalra a hátsó lábaddal, és vidd föl a markolatgombod a kardja alatt a kezeire, majd nyomd a markolatgombot le, és lépj előre az első lábaddal, majd hátra a hátsóval. Így elveszed a kardját.

A kard elvevés Vagy üss az ellenfeled kardjára, és hagy, hogy a kardod elgyengüljön az övé, és gyorsan lépj mögé, és emeld meg a markolatgomboddal az övé mögött és a kezei körül, amivel a kardját fogja, és fogd nagyon szorosan, amikor a bal könyököddel a torkánál fogva elemeled, és nyomd rá a lábadra. Így elveszed a kardját, és el is esik.

Kard elvétel Vagy üss az ellenfeled kardjára, és lépj előre

125V

Und wend dz gehilcz wol und zuich dar mit ab in die undren huot und gang den behend uff mit ainem wechsel stich wert er dirs so schlach umb und ruor in zum kopf Oder how in sin schwert und tritt behend zuo und stich mit dem aim schlechten stich und wart òch alweg dz du das hopf zuo dem gehilcz bergist und òch alweg wol abzühist und wend dich alweg hinder das schwert

Item mit ober howen schlach alweg in sin schwert und züch den behend ab in die undren huot so macht du wechslen oder gang uf mit ainem stich

Item wilt du im sin schwert nemen so schlach in sin schwert und ergrif behenklich bedi schwert mit der lengen hand und tritt den umb mit dein hinder fuoß und laus din knopf under sinem schwert und ab sinen arm uf gän und truck den din schwertz knopf nider und tritt mit dem forndren fuoß zuo und mit dem hindren ab so nim im sim schwert

Dz schwert nemen Oder schlach in sin schwert und lãß din schwert dem sinen wichen und tritt behenklich hinder in und wüsch im mit dim schwertz knopf hinder sin knopf umb sin hand da er das schwert in haut und truk si fast an dich und wüsch im mit diner lengen ellen bogen in sinen kropf und truk in über din bain so nimpst im dz schwert und felst in òch

schwert [ne]mmen Oder schlach in sin schwert und tritt zuo

126R

a bal kezeddal a gombja mögött, és fogj rá a karjára. Így elveszed a kardját.

Kardelvétele Vagy lépj előre és emeld meg az ellenfeled a kardja alatt a kezei közt és üsd meg a markolatgomboddal a torkát, és a kezeddal fogd meg a karját, amibe a kardot fogja, és szorosan csavard rá a kezét saját magára, és a másik kézzel lökd el magadtól. Így vedd el a kardját.

Így erős és gyenge Ha az ellenfél felsőt vág egy kicsit ferdén kinyújtott kezekkel, akkor ugorj előre a háromszögbe. Ha az ellenfél keményen vág felsőt egy kicsit ferdén, akkor te üss gyengén, így a kardját követve, miközben gyorsan beugrasz a háromszögbe a keresztvassal magad előtt, és sújts le a vállára miközben fűrgén lépsz előre a gyáva felé. Így erőset gyengével.

A felső vágás egy szúrással Így lépj előre egy egyenes lépéssel és üss az ellenfeled kardjára kinyújtott karokkal, és amint megérzed hogy mozdul, húzd vissza egy kicsit a kardod, és nyomulj előre direkt egy szúrással. De ha észreveszi, akkor kilépéssel támadj, vagy válts.

Gyenge az erősön Szintén az ellenfél kardját támadd, gyenge az erősön, jobbra lépéssel, jobbra lépve kinyújtott karokkal, a keresztvassal a jobb oldalra, pontosan magad előtt.

Így állsz a felemelőbe, fogd a kardod a vállad fölött, mintha ütni akarnál, és emeld fel, mintha felülről akarnál ütni nyújtott karokkal

126R

mit der lengen hand hinder sinen schwercz knopf und läß din hand umb sinen arm löffen so nimpst im dz schwert

dz schwert nemmen Oder tritt zuo und wüsch im under sin schwert zuiscent sin arm und stost in mit dinen knopf in sinen kropf und ergrif im sinen arm da er dz schwert in hät in din hand und wind im den arm umb und zer tuo din arm vast von anandren und stost in mit der andren hand von dir und hab im din schwercz schniden an sinen hals oder secz in den ort an und stost in von dir so nimpst im dz schwercz

Item hert und waich spring d'uf drig angel vor imd nach òch how ober how und ein kleinen schlims mit langen armen und howt er hert so how du waich un läß din schwert den sinen volgen und spring behend in die iii angel und hab dz gehülcz vor dir und rom im siner achslen und tritt behend umb zeglich bi hert und bi waich

der ober how mit i stich Item tritt zuo mit ainem engen tritt und schlach in sin schwert mit langen armen und as bald du sins schwercz enpfindest so züch en wenig ab und gang glich uf mit ainem stich wert er dirs so schlach umb oder du wechsel

waich in hert òch how in sin schwert waich in hert mit rechten tritten mit langen armen und dz gehilcz recht von dir

Item stast du in dem uber heben dz ist also hab din schwert uf diner achslen und heb es glich über din hopt mit langen armen

126V

Az ellenfeled jobb vállára, és azonnal húzd vissza az alsó állásba, miközben visszavonulsz a hátsó lábaddal, mielőtt egy ütéssel a feje fölül támadhatna. Így találd el.

A fej követése Indíts egy felemelót a bal oldalra, kövesd és lépj utána az elülső lábaddal fel Krone-ba, és mozdítsd a tested és a fejed az ellenfél mögé, így az ellenfél nem talál fejbe, és kövesd egy hűséges lépéssel és üss, nyújtott karokkal felemeléssel, hogy felülről támadd a fejét, erősen a fejét, és figyeld, hogy a keresztvas a jobboldon legyen, majd húzd vissza az alsó állásba, és támadd háromszor: üss a fejére, a karjaira, majd a kezeire.

Egy ütő-szúrás balra Így szúrj jobbra és fordulj körbe a keresztvassal, és ha az ellenfél még mindig hárít, akkor fordulj egy rövid vágással, ez az elő- és az utánvágás, támadd a testét.

A másik oldalra Így a másik oldalra, állj a jobb oldalra, majd üss egy körvágást, közben kövesd, amikor is visszahúzod, és fürgén előre lépsz egy szúrásra.

Közeledés Kerülj közel, de ha hárít, hátrálj.

Felsővágás először, és után Felső vágás utánnak vagy előnek, vagy míg visszahúz, várj amíg visszahúz, és legyél gyors, lépj ki oldalra, és a keresztvasaddal üsd félre a kardját, és mögötte szúrj le a földbe, és dönts át a kardodon. Így kutasd, hogy a szíved elég nemes-e.

Erős a gyengén Így, ha az ellenfél erős a gyengén. Figyelj, hogy mikor gyenge

126V

und schlach und vor im siner rechten achslen und züch ab in die undren huot und züch och ab mit den hinder fuoß .e. dz er den sinen strach umb sinen köpf tög so häst du getroffen

[d]z nachrais [i]n hopt Och macht du also uber heben uf zur lengen siten nach rais und tritt mit dem fordren bi zitt in die krön und hept dz hopt und den lib hinder sich dz er dich nit in kopf schlach und tritt fast für und how nach rais mit den langen armen als zuo den über heben und how über dz hopts ain starken how von dir und for im dz kopfs und wart mit dem gehilcz dz du es recht habist und zuoch in die undren huot so gist im iii ruoren ains strachs ain kopf ain arm und an den henden

Ainen schlesten stich uf die lengen siten Item stich recht und tritt mit dem gehilcz umb wertz er dirs so tritt umb mit ainen kürzen umb schlag dz ist vor und nach und schlach in zuo den lib

[u]f die andren [si]ten Item uf die andren siten so du stäst uff die rechten siten for so tuo ain umb schlag uff ain nach rais und zuoch ab und trit behend zuo mit i stich

fur in loffen Item wiltu im in loffen weren so zuch ab

[o]ber how vor [u]nd nach Oder how nach oder for ob er ab zücht so wart uff sin abzug und bis behend (ut) und tritt umb und und wend dz schwert umb sin schwert mit dem gehilcz un stich hinder in in die erd und stoß in über schwert so sichst dz din hercz be wert

hert uf waich Item h wil er hert uff waich sin so wart wen er waich

127R

mindenhol, indulj meg, helyezd a kardod a karjaira, és emeld meg jól, miközben ellököd magadtól, és így vagy erős.

Gyenge legyőzése Hagyd, hogy hárítsa a gyengét egy szúrással, légy gyors, és lépj oldalra a másik lábaddal, amikor felemeld a keresztvasad és a kardod hegyét felé irányítod.

Kardon átdöntés Vágj fel, felsővágás, csavard fel, szúrj fel, köss le. Amikor felsőt vágysz, emeld fel, és lépj a másik lábaddal, szúrj mögötte a földbe, és döntsd és a kardodon.

Most megtanítom, hogyan vívj alsó vágással Vágj egyet alulról a lábára, vagy alulról a karjaira, vagy a kezeire, bárhová ahol helye van, a vállá alá, vagy a fegyvere alá. De ha hárítaná, akkor vágj egy erős körvágást, és a fejénél érd el és húzd vissza, és innen egy alsó váltó, vagy szúrj fel, így a Krone-ba kerülve.

Követés az alsó vágásból Kövesd alsó vágással, lépj a hátsó lábaddal jól fel a Krone-ba egy erős alsóval, majd lépj ki a másik lábaddal, és egy körvágás következzen, majd húzd vissza.

Alsóvágás Menj fel alsóval Krone-ba és szúrj, és mindig figyelj arra, hogy milyen jó vagy a jobb oldalon olyan jó legyél a balon is, ha hibáznál, akkor mindig vágj körbe vagy szúrj.

Alsóvágás Vágj alsót a hosszúkarddal, vagy a baselard-dal, így a könyökét támadva, és Krone-ba érkezve, majd lépj ki egy szúrással. De ha hárít, akkor egy körvágás és

127R

umb well gen so secz im din schwert ain sinen arm wol uf und stoß in von dir und bis du stark

waich wern Och macht im waich weren mit ainem stich so biß behend und tritt mit andren fuoß óch umb und wend dz gehicz wol uf und secz im den ort an

uber schwert werfen how uf ober how wind uff stich uf ferbind sin schwert dz ist also wen du ober howest so wind uf und tritt mit dem andren fuoß zuo stich hinder in in die erd und wirf in über schwert

Item hie wil ic[h] leren vechten [us] dem under [how] Item how ain under how und rom im der bainen oder unden in die arm oder hend oder wo du wellest under den uochsen oder under sim waffen und wert er dirs oder falst du so how ain starken umb schlag und rür in zum hopt und züch ab so kunst du in den under wechsel oder stich uf so kumpt du in die kron

Nach raich [us] dem under how Item nach rach mit dem under how tritt mit dem hinder fuoß wol in die kron und how mit dem tritt ain starken under how und tritt den mit dem andren fuoß umb und how ain umb schlag und züch ab

under how Item gang uf mit dem under how in die kron mit aim stich und wart alweg wie du zur rechten siten tügist dz du zur legen òch also tügist und alweg wenn du falst so schlach umb oder stich

under how Item under how mit dem schwert oder mit dem basler da rom im siner ellen bogen und züch uf in die kron und tritt umb mit aim stich wert er dirs so tuo i umb schlag und

127V

mindig húzódj az alsó állásba.

Erős és gyenge Szintén alsó állásba, erős és gyenge mértékkel, a körvágás legyen az.

Áttörés Az áttörést egy alsóvágással kezd, és lépj egyet az elől lévő lábaddal a fordító Krone-ba, és vágj fel az ellenfél kardja vagy hosszúmessere, és csapj a könyökére és emeld fel a keresztvasat jól a fejed elé, húzd vissza a felső állásba, a Krone-ba, majd egy szúrással lépj előre és lökd föl, vagy körvágás, és bújj be jól a keresztvas mögé.

Most megtanítom neked, a harcot a rossz Krone-ból Szúrj egyet fel, így a Krone-ba kerülve, és amikor a Krone-ban vagy, vágj egy erős felsőt, majd húzd vissza Krone-ba, és mindig lépj hátra a hátsó lábaddal, így a Krone-ból mindig szúrva vagy vágva. És vágj fent és lent, majd egy váltó, amikor tetszik. Így vágysz, majd húzd vissza az alsóállásba, ahonnan vagy váltasz, vagy szúrsz, amelyiket szeretnéd.

Körbevágás Így a Krone-ból vágj egy hosszú kört, körbe és körbe, vagy Krone-ból egy átváltás ugyanazzal a körbevágással az átváltásból. Szúrj, vagy üss ugyanígy.

A Krone-szúrást két lépéssel, ami így néz ki: lépj egyet az elülső lábaddal, aztán előre a hátsóval, mindkét oldalra.

Most megtanítalak harcolni a fordító-Krone-ból Lép ki a váltóból egy fordító-Krone-ba, és vágj egy körbevágást vagy szúrást, vagy alsóvágást, vagy ütést

127V

zuch alweg ab in die under huot

[her]t und [wai]ch Och in under huot hert und waich in der màs dz es ain umb schlag sig

Ain durch gän Item ain durch gan dz ist also how den under how und tritt mit dem fordren fuoß bi zit in die windeschen kron und how uf hinder sin schwert oder messer und rom im der ellenbogen und wend dz gehilcz wol uf für din hopt und züch ab in die ober huot in die kron und tritt zuo mit i stich und secz im eben an oder mit aim umb schlag und birg dich wol hinder dz gehilcz

Item hie wil ich leren wechten us der schlechten kron Item gan uf mit i stich so kunst du in die kron wen du in der kron stäst so schlach umb und how i starken ober how und zuch wider in die kron und zuch alweg ab mit dem hinder fuoß du macht us der kron stechen oder schlahen so macht howen ober how und under how und den ober wechsel wit du den gern so schlach umb und zuch in die under huot so macht aber wechslen oder stechen weders du wit

ain umb schlag Item us der kron how i langen umb schlag umendum oder us der krön in den ober wechsel mit dem selben umb schlag us den ober wechsel macht du òch stechen oder schlahen

Item Die kron stich mit ii tritten dz ist also tritt mit dem fordren fuoß für und den mit dem hinder für zuo beden siten

Item hie ler ich vechten us der windeschen kron Item tritt us dem wechsel in die wendeschen kron und tuo umb schleg oder stich oder under how oder schlach

128R

körbe és vágj egy erős felsőt, vagy szúrj fent, alul, vagy lenn, ahová csak akarod, vagy vágd az utca-vágást. És figyelj mindig, hogy a keresztvasaddal védj a fejed, és a keresztvasad mindig emeld fel jól.

Szúrás a fordító-Krone-ból Szúrj a fordító-Krone-ból, majd körvágás és alsó vágás és váltó és még mindig vágj egyet, ugyanabból a Krone-ból lépéssel.

Most megtanítalak vívni az utca-vágásból Állj be az utca-vágásba. Ha az ellenfél vág, azonnal szúrj fel gyorsan, és vágj egy körvágást, így a váltóba kerülve. Vagy szúrj és vágj egy körvágást ismét, de lefele. Vagy vágj fel gyorsan alulról és vágj egy körvágást ismét, alulról. Vagy lépj előre és váltó, és törj be közel hozzá, a háromszögbe.

Utca-vágás Így vágd az utca-vágást, kezd egy söpréssel és fordíts miközben lépsz és a kardját támadd, és lépj előre és egy körvágás, és vágd fejbe, majd húzd vissza.

A felső váltóból és a középvágásból A felső váltóból vágd a gallyazót, háríts előre és hátra, majd ebből középvágás, és gallyazó is, vagy söprő előre és hátra.

Most megtanítalak vívni az alsó váltóból Ha a felső váltóban állsz, tégy egy körvágást, majd vágj egy felső vágást, majd amint tudod húzd vissza az alsó váltóba, amivel véded a szúrásokat és a vágásokat.

Szúrás balra Ha az alsó váltóban állsz, és az ellenfeled meg akar vágni, szúrj egy ütőszúrást lépés közben, majd lépj még egy kicsit az elől lévő lábaddal

128R

umb und how i starken ober how oder stich oben nider oder unden uf weders du wellist oder how dem gassen how und wart dz du dz hopt alweg zuo dem gehilcz habist und dz gehilcz wol uf wendist

Stich us der windeschen krön Item stich us uss der windeschen kronen und how umb schleg und under how un[d] wechsel und aber how mit den selben krön tritten

Item hie wie ich leren {vechten us dem ga[ssen] how Item stast du in dem gassen how / howt er so stich räschlich uf und how i umb schlag so kunst in den wechsel oder stich und schlach ain um schlag wider nider oder how unden uf vast und schlach vast wider nider oder tritt zuo und wechsel und spring nebensich in die iii angel

Gassen how Item gassen how tuo i uf trichen wend du gast dz ist also wen du im sin schwert enweg geschlecht so trit zuo und schlach umb und how im zum kopf und züch den ab

us dem ober wechsel und mite[l] how Item us dem ober wechsel macht dich zwaiger weren hinden und fornen und us dem mittel how och zwaiger oder fieren hinen und fornen

Item hie wil ich leren wechten us dem un[der] wechsel Item wend du im dem ober wechsel stast so tuo ain umb schlag und how ain ober how und zuch ab so kunst du in den under wechsel mit dem werst du stich und schleg

stich zur leng[en] siten Item wen du im dem under wechsel stast und ainer zuo dir howt so stich ain schlechten stich an zuo treten und tritt nun mit dem fordren fuoß enwenig

128V

és szúrj be a kardja alatt, és figyeld meg, hogy a kardja ne a tied alá kerüljön, mert így legyőzne téged. És vigyázz rá nagyon, hogy a kezeid gyorsan magasra emeljék a keresztvasad, különben az ellenfél ha vág, a kezedet vágja meg. És az van a baloldalon.

Szúrás jobboldalra Így a jobb oldalra, kardod kerüljön az övé mögé, és ne lépj hozzá túl közel, az elől lévő lábaddal mégis egy kicsit felé, ahogy korábban magyaráztam, és ha hárít, vagy hibázol, akkor körvágás, és a fejét találod el.

Egy kard elvevés Így elveszed a kardját, váltás és lépj előre, a baselarddal ugyan így, és fogd meg azt a kezét, amelyikben a kardját tartja, és fordítsd körbe szorosán, és emeld meg a könyököddel az álla alatt, és dönts el a lábszáradon, vagy vágd fejbe a kardoddal.

Alabárdhoz Ha az ellenfélre váltóval támadsz, lépj az elülső lábaddal felé, pont időben egy Krone-vágással, de ha hárít, akkor fordítsd át kardod közel hozzá ismét a Krone-vágásba, ha ezt is hárítja, akkor vágj körbe, és húzd vissza. Így használd a váltót, arra az oldalra amelyikre tudod.

Csaló két lépéssel Így a csaló két lépéssel, olyan mint egy váltó, de sietve megkerülöd és birkózásba kényszeríted, a háromszögbe lépéssel.

Szúrj bele minden követésbe Szúrj bele minden követésbe, szúrj fel a pajzsába, tudd ez olyan, mint az alsó váltó, ezért menj fel

128V

fürbas und stich under sim schwert und wart dz sin schwert nit under dins kom aldaber er er geb dir i rür und wart dz du din hend behend uf windist mit dem gehilcz aldaber er howt er howt dich in din hend und dz ist zuo der lengen siten

Stich zuo der rechten siten Item zuo der rechten siten so wart dz din schwert vor sim hin gang und tritt nit für sich zuo won mit fordren fuoß enwenig für sich als vor und wert er dirs oder falst du so schlach umb und rür in zuo dem kopf

[d]as schwert nemen Item wiltu im dz schwert nemen so wechsel und tritt zuo als mit dem basler und ergrif im sin hand da er dz schwert in haut und wind im sii vast umb und wüsch im mit diner ellenbogen under sin kin und wirf in über din schenckel oder how in mit dim schwert den kopf ab

für helbarten Item wen du im dem wechsel gast so tritt mit dem fordren fuoß bi zit in die krön how wert er dirs und wend dz schwert nebensich in den kron how wert er dirs so schlach umb und zuch ab also tuo zuo den siten so kunst wider in den | wechsel

Veler mit ii triten Item veller mit ii tritten Dz ist glich als ain wechsel won dz du mit umb sprinst und im zuo dem ringgen schlechst als zuo dem drig angel

stich uf all nachrais Item stich uf all nach raisen Stich uf schiltes weis dz ist also stäst du im dem under wechsel so gang uf

129R

Egy szúrással, amint felemeli a kardját, azonnal szúrj be a karjai közt és lépj oldalra, és fordítsd be a keresztvasad jól, és szúrj le a földbe mögötte, majd lökd meg. Így el fog esni.

Fel a háromszögbe Ha az alsó váltóban állsz, lépj előre az elülső lábaddal a Krone-ba, és fordítsd felfele a keresztvasad, és kényszerítsd ki az ütését vagy szúrását, majd lépj ki oldalra, húzd vissza, törj be, úgy hárítva, ahogy tetszik.

Üss fel minden követésbe Szúrj fel minden követésben a pajzsába, üss fel, és dönts el a kardján. A szíved vágyát így keresve.

Fiatal tanuld a mesterek tudományát, szeresd Istent és a Nőket.

Ferde vágás A ferde vágás így van. Lépj jól oldalra a keresztvasad magasba tartva, a hegyet pedig lefele, aztán lépj oldalra szúrással, és így csinálod a körbe ütést, majd ismét húzd vissza a felső állásba, vagy az alsóba.

Vágás felfele a háromszögbe Így vág fel a háromszögbe, vágj egy felsőt és lépj vele előre, és légy egy kicsit gyenge, de ezzel lépj rendíthetetlenül oldalra, így a háta mögé kerülve, majd üsd a fejét vagy a hátát, vagy a lábát, vagy ahova csak akarsz.

Egyszarvú Az egyszarvú a fordító Krone-ból, lépj és üsd félre egy szúrással az alsó állásba, majd szúrás ugyanazzal a lépéssel, aztán ferdén egy felsővágás az egyszarvúból, az alsó állásra, hogy a keresztvas jól lent a hegy pedig fent legyen.

Most megtanítom a szűrő kampószúrást és a váltó szúrást és az ütő szúrást és a váltó félreütést Így szúrj a Krone-ból. Szúrj egy hosszú szúrást

129R

mit stichen und so er das schwert uf heb so stich ab sinez arm und tritt umb und wend dz gehilcz wol und stich och hinder in die erd und stos in so velt er

uf iii angel Item so du stast im dem under wechsel so tritt mit dem fordren fuoß in die krön und wind uf din gehilcz und enpfach sinen schlag oder stich und tritt aber umb und züch in welli huot du wellist

how uf all nachrais Item uf all nachrais stich uf schiltes wais / how uf wirf in uber schwert so sicht dz ð din hercz begert

Iunk man lern maister ler hab got liber und fuowen/er/

schlims how Item schlims how tritt wol umb und wol uf mit dem gehilcz und mit dem ort nider und trit den umb mit dem stich und so macht du den umb schlahen und wider in die ober huot zuhen oder in die under huot

how uf ii[i] angel Item how uf iii angel dz ist also how ober und tritt da mit und bis ew etwaz waich und tritt aber da mit vast umb dz du in hinder an dem rogen schlachist in dz hopt oder in den ruggen oder in die bain oder wo du wit

Ain horn Item dz ain horn ist der windeschen krön tritt secz ab mit aim stich in die undren huot und stich mit selben tritten und schlim ober how us dem ainhorn uf die under huot dz das gehilcz nider sig und der ort wol uf

Item hie ler ich stechen krum stich und wechel stich und die schlechten stich und den wechsel verseczen Item wit du stechen us der krön so stich i langen stich

129V

és hátrálj a hátsó lábaddal, és mindenképpen húzd vissza a felső állásba, és fordítsd a kardod jól körbe.

Váltó szúrás Így szúrj a váltóból, állj be a felső állásba, és vágj egy körvágást, és vágj egy felsővágást és húzd vissza az alsó állásba, és húzódj vissza az elülső lábaddal a váltóba és szúrj a váltó szúrással, ami olyan, mint az ütőszúrás, ahova csak akarsz. És mindig vonulj vissza teljesen a hátsó lábaddal, és fordítsd be a keresztvasad jól, így az ellenfél nem tud levágni. És figyelj rá, hogy elég ügyes vagy-e, figyelj arra, hogy üt-e vagy szúr. És ha hosszú karokkal és nagy lépésekkel vívsz, ellenfél nem ér el, ellentétben azzal, ha rövid karokkal vívsz. És ha vívsz, jó ha kinyújtott karokkal teszed, és hosszú, nagy lépésekkel.

Félreütés Így félreütöd a kardját, mert ő vagy szúrni, vagy vágni tud, ezért figyelj, hogy mikor húzza vissza a váltóba. Ekkor gyorsan teljes testeddel törj rá a kardoddal a kardján, majd fordítsd a kardját a gyomrához, és fordítsd be jól a keresztvasad, így nem tud rád támadni a kardjával, csak felemeléssel tud szúrni, és ha követed jól félre tudod ütni.

A felső állás félreütése Így üsd félre a felsőállást, így ő nem tud visszahúzni vagy hátrálni. Figyelj, amikor felső vágással támad téged

129V

und zuch ab mit dem hindren fuoß und zuch alweg wider uf in die obren huot und wind dz schwert wol umb

wechsel-stich Item wit den stechen us dem wechsel stät du in der ober huot so tuo ain umb schlag und how ain ober how und züch ab in die under huot und tritt mit den fordren fuoß in den wechsel und stich mit dem wechsel stich ald mit den schlechten stich weders du wilt und wart dz du alweg wol ab züchist mit den hindren fuoß und dz gehilcz wol wendist dz er dich nit in die how und wart och was du dügist es sig mit schlahen oder mit stechen dz du dz als mit langen armen tügist und mit witten schritten so kan dich kainer gerüren wen du aber mit kurzzen armen vechtist so tref dich ainer und da von ist guot mit langen armen vechten und mit witten schritten

verseczen Item wiltu im sin schwert verseczen dz er kon weder stechen noch wechslen so wart wen er abzuch in den wechsel dz du im behend mit dim schwert uf sin wüchist und secz im sin schwert an sinen buch und wart dz du dz gehilcz wol windist dz er nit zuo dir müg komen mit sim schwert aldaber er stëch dich mit den uber heben und mit dem nach rais macht du im es och verseczen

die ober huot verseczen Item wiltu im die ober huot verseczen dz er nit kon ab züchen so wart wen er zuo dir how mit dem ober how

130R

ekkor üss rá a kardoddal a kardjára, és persze gyorsan, és fogj rá a jobb kezére a bal kezeddal és nyomd a karját maga mögé, és lépj a bal lábaddal mögé, és húzd be a kardod a keze és a nyaka között és lökd el magadtól, és dönts el a lábodon.

Most hogy megtanítottalak a kardvívás nemes és ravasz művészetére, most meg foglak tanítani a lándzsával és a bottal is vívni alabárd ellen

A bottal üss, kövesd, és ezzel mozdulj időben félre az ütései elől, az alabárdja alatt.

Alabárd ellen Ha egy rövidpikád van alabárd ellen, akkor lépj előre az elől lévő lábaddal és szúrj be a keze és alabárdja alatt, amilyen magasra csak tudsz a nyakára, amint ütésre emelkedett. Így nem tud majd újra lesújtani.

Lándzsával egy másik ellen Ha a bal lábaddal elől állsz egy másik lándzsa ellen, akkor hagyd, hogy a lándzsád átmenjen az övé mögé és üsd félre, így a másik oldalad kerül előre, ezután tegyél hasonlóan.

Egy lándzsa egy másik ellen Tedd ugyanazt a szúrást, miközben az ellenfél is azt teszi, és hagyd a tiedet az övé körül átmenni, és így lökd át a másik oldalra. Vagy lépj előre és mögé az egyik lábaddal, és fogd meg a bal kezeddal, és dobd el.

Most én

130R

so schlach in sin schwert mit dem schwert und behend zuo und ergrif im sin den rechten arm in din lengen hand und truck im den arm hinder sich und tritt mit dem lengen fuoß hinder in und zuch im din schwert durch sin hend und durch den hals und stöst in von dir und wirf in uber din fuoß

Item nu han ich hoflich und waidenlich gelert mit dem schwert vechten Nun wil ich dich leren vechten mit dem spies und mit der stangen wider i helbarten

Item mit der stangen schlach nach rais und tritt im damit us sim schlag bii zitt under ain helbarten

Wider i helbarten Item hást du ain spiesli wider i helbarten so tritt zuo mit dem fordren fuoß und stich unden uf under sinen armen und helbarten so du höhest kunnist zuo dem hals als er sin strach er zogen hát so kan er nit wider nider geschlahen

Mit dem spies wider i den andren Item wen du stast mit dem lingen fuoß vor wider i ander spies so làs din spies durch gan und rür im sinen spies und secz im an hást den die andren siten vor so tuo aber also

i spies wider den andren Item och macht du sin stich also weren und dinen spies umb sinen durch llassen und hinder in seczen und in dar über stossen zuo der andren siten tuo och also oder du tritt zuo und hinder in mit i bain und begrif in mit leczen arm und wirf in

130V

megtanítottalak vívni a karddal és a lándzsával gyalogosan, most megtanítalak vívni lándzsával és karddal lóról.

Ha te és az ellenfeled lovon vagytok, és ha a szúrást akarod háritani, majd szúrni akarsz, akkor fektesd a kardod a kezedre és üsd félre a szúrását, így elhárítva a szúrást és szúrj. Így sújtasz le a kardoddal a szúrására várva és irányítsd a kardod a bal kezeddal a torkához, és fordítsd be a keresztvasad, és üsd félre így háritva a szúrását, és szúrj magad is, és lödd ki a kardod hegyét jól a bal kezeddal, jól a jobb oldalra.

Így ütheted félre Így félre ütöd, ha leengedett karddal rohamozol, úgy fogva a kardot, mintha szúrni akarnál, a régi szokás szerint, és helyezd a markolatgombot a bal kezéd mögé és a kard hegyét a torkának, amikor szúrni vagy ütni akar, így háritod azt.

A kard elvevés Így vedd el az ellenfél kardját, amint elfogtad a kardját, törj előre így.

Felsővágás Amikor egy felsővágással támadsz a fejére, miközben az ütését vagy szúrását háritod, akkor tedd a kardod hegyét a torkához miközben a markolatgombot a bal karod mögé teszed, a könyöködhöz.

A kardrántás A kardod hasonlóan húzd ki, a külső oldaláról

130V

ich gelert vechten mit den schwert und mit i. spies ze fuoß Nu wil ich leren vechten ze roß mit spiesen und schwertren

Item so ir be ze roß sind wiltu im denn stich weren und wiltu stechen so leg din schwert ~~ein~~ uf dinen arm und fach sinen stich uf din schwert und wis im sin stich ab und stich in wiltu so schlach din schwert under und wart uf sin stich und richt din ort mit dem lingen arm ain sinen hals und wend dz gehülcz und seczes ain din waichi so werst du im sinen stichen und stich du für dich und schlach den ort wol von dir mit dinen lengen arm wol uf die rechten siten

Item wiltu absetzen Item wiltu absetzen wenn du mit gezuken schwert gen im rennest und dz schwert häst in diner hand als du ain stechen wilt nach alter gewonhait so secz dinen knopf hinder dinen lengen arm und denn ort an sinen hals wen er dich stechen oder schlachen wil dz werst du im da mit

dz schwert nemen Item Och macht du im sin schwert also nemen ob du sin gefelt häst renn umb also vor

ober how Item du macht in och schlachen mit dem ober how in sinen kopf und macht im sine straich oder stich damit weren und secz im den ort an sinen halß und secz aber dinen knopf hinder dinen lengen arm ze der ellenbogen

Dz schwert [z]uken Du macht din schwert och zuken usert halb dinen

131R

a bal karodnak, majd üss fel, hogy hárítsd az ütését, aztán húzd vissza, majd nyújtsd meg, feküdj rá és irányítsd felé.

Egy lándzsa a másik ellen Így rohanj az ellenfélre lándzsával, fektesd lándzsát a nyakadra, és amikor találkoztok, húzd be a fejed, üsd alulról félre a lándzsáját, és irányítsd felé.

Ellen támadás Így megy az lecsapás, nyújtsd ki a lándzsád, és támaszd a mellkasod bal felére, így balra, és fektesd a lándzsád bal karodra és irányítsd felé.

Roham ellen Ha hárítani akarod a rohamot, akkor húzódj el előle.

Így megtanítottam neked a nemes és ravasz harcot lóról és gyalogosan karddal és lándzsával, és most megtanítom neked a harcot a baselarddal, ugyanazokkal a menetekkel, mint a lándzsát és a kardot.

Kereszt-vágás Ha az ellenfél előtted áll és fut feléd, és a fejedden keresztül akar vágni, akkor lépj gyorsan a Krone-ba és vágj előre gyorsan, és ismét körbe kereszt irányba, és hátrálj a hátsó lábaddal.

A váltó Állj úgy, hogy a bal lábad legyen elől, az alsó állásba, és ha meg akar szűrni, akkor várj a szúrására, és lépj előre az elülső lábaddal a váltóba, úgy mint a karddal, és helyezd a baselardot a bal karodra a könyököd és kezéd elé, és lépj oldalra a hátsó lábaddal, és fogd meg a karját a keze mögött, és a jobb kezeddal fogd meg, amibe a messert fogod.

131R

lengen arm und schlach uf und wer sinen schwercz schlegen und züch lang lág uf und secz im an

i spies wider den andren Item rit mit i spies gen im und leg dinen spies entweris uber din hals und wen es an dz treffen gât so tuk din hopt schlach unden uf und schlach im sinen spieß ab und secz im an

Wider schlagen Item du macht och under schlagen mach dinen spies lang und secz in an die lengen Brust da bi dem lengen òch und leg din spies uf den legen arm und secz in an

fur i rennen Item wiltu im inrennen weren so zuch ab

Item nun han ich hoflich und wadenlich gelert mit dem schwert und mit dem spies vechten ze roß und ze fuoß nun wil ich leren vechten mit den bassler us den selben stuken dz du [ain] spies und schwert nimpst

krucz how Item stät ainer vor dir und loft dich an und wil dich durch den kopf schlagen so tritt behend in die kron und how von dir ain starken ober how und wider umb hin krücz wis und züch ab mit dem hinder fuoß

der wechsel Item stät du mit dem lengen fuoß vor und stät in der under huot und well ainer stechen so wart uf sinen stich und tritt mit den fordren fuoß zuo uf den den wechsel als mit dem schwert und leg den bassler uf den lengen arm und vor der ellenbogen und der hand und tritt umb mit dem hindren fuoß und begrif im sinen arm hinder siner hand und begrif in mit dinem rechten arm da du dz messer in hast //

131V

és döntsd át a lábodon a bal kezeddal. Vagy markold meg a kezénél és fordítsd körbe szorosán, és vágd fejbe.

Az alsó szúrás Menj előre az alsó szúrással, és fordulj be mögé, de ha hárit, akkor lépj előre, mint a karddal, és vedd el a kardját vagy a messerét, vagy vágj körbe, amelyiket szeretnéd.

Szúrás balra Menj fel a baloldalon egy szúrással, ha háritja, akkor vágj körbe, és vedd el a messerét.

Váltó a baloldalra Így a baloldalra döfj, vagy válts, amelyiket akarod, ha háritja vágj körbe, vagy vedd el a kardját úgy, mint a karddal.

Felső vágás baloldalra A baloldalra vágj egy hosszú felsőt, majd húzd vissza.

Hasonlóan balkézzele Szintén várd meg az ellenfél szúrását, lépj oldalra egy szúrással, és fordítsd be a keresztvasad hosszú karokkal. Ha háritja, akkor üss a bal kezeddal, de ha nem jó, akkor válts és üss és vágj magad felől.

Haránt Ha ő felsőt vág, akkor várj, és vágj egy harántot és lépj az elülső lábaddal időben, és legyen ő erős és gyenge, te csak vágj a bal kezeddal, és lépj előre a hátsó lábaddal, így az állásba érkeve.

Felsővágás Felső állás felső vágással, vágj előre és hagyd a messert a testeddel együtt menni, és várj az ellenfél taktikájára, és lépj vissza a hátsó lábaddal, és lépj gyorsan egy szúrással, és fordítsd be a keresztvasad ravaszán.

Követés A jobb lábaddal elől állj, ha visszahúztad, akkor a hegy fent van a felső állásban, és várj a

131V

und wirf in mit leczen arm über din bain Oder ergrif im den arm
und wint in im vast umb und how im den kopf ab //

der under stich Item gang zuo mit dem under stich und wend dich
hinder sich wert er dirs so tritt zuo als mit dem schwert und nim
im dz schwert oder messer oder schlach umb weders du wellist

stich zur lengen siten Item zuo der lengen siten gang uf mit ainen
stich wert er dirs so schlach umb und nim im dz messer

zuo lengen siten wechsel Item zuo der lengen siten seh stich oder
wechsel wed[er]s du wit wert er dirs so schlach umb oder nim im
dz messer as mit dem schwert

Ober how zur lengen siten Item von der lengen siten how ain
langen ober how und züch ab

och mit leczen arm Item och macht du uf sinen stich warten tritt
umb mit i stich und wend dz gehilcz mit langen armen wert er dz
so how in mit leczen arm wit du dz nit tuo so wechsel und schlach
und how von dir

schlims Item howt ainer ober how so wart uf in und how du
schlims und tritt mit dem fordren fuoß bitt zit von dir und wich
etwz als hert und waich und how aber mit leczen arm und tritt ab
mit dem hinder fuoß so stast du aber in der huot

ober how Item ober huot mit ober how / how zuo lãß dz messer
mit den lib gãn und wart uf sin sach und zuch ab mit dem hindren
fuoß und gang behend mit aim stich und wend dz gehilcz
wadenlich

Nach rais Item stast du mit dem rechten fuo[ß] vor so du gezuk
hãst so hab der ort obnen in der ober huot und wart uf

132R

taktikájára, és lépj oldalra, és vágj körbe, és kövesd, majd sújts le a testére és karjaira magad előtt, és fordítsd a keresztvasad jobbra.

Visszavonulás Vagy húzódj vissza a hátsó lábaddal az alsó állásba, ekkor legyen a bal lábad elől, és vágj, amit akarsz de az alsó állásból tedd, és mindig előrelátással.

A Krone-ból Így állj a Krone-ba. Vágj egy alsóvágást és egy körvágást mindkét oldalra Krone-vágás, körvágás, és szúrás, és vedd el a messerét, bármely oldalról.

Alsóvágás baloldaltól Vágj egy alsót a baloldaltól, és fogd meg belülről a bal keziddel alulról és körbe a karján, amelyikbe a messert fogja, és fordítsd körbe szoroson, így elveszed a messerét, aztán húzd át a messert a torkán, majd szúrj.

Egy alsóretesz a jobboldaltól Egy alsóretesz a jobboldaltól, vágj egy alsóvágást a messere alatt mögött és fölött, újra körbe kereszt irányba, mint a keresztvágásban, és lépj be jól a Krone-ba és vágj egy alsót a karjára, és fent újra hátulról a fejére, mint amikor a keresztvágást teszed lépéssel és visszahúzással, és mögé vágással, és még egyszer egy körvágás mögé keresztirányba, így zárd be az alsó reteszt.

Követés a baloldalra Kövesd a baloldalra, és fogd magadhoz közel a baselardot, és fordítsd a hegyét magad mögé, és várj, amíg feléd vág, és gyorsan lépj a Krone-ba

132R

sin sach und tritt umb und schlach umb nachrais und röm im sines
libs und den armen vor dir und wend dz gehilcz recht

abzuohen Item oder zuch ab mit den hindren fuoß in die under
huot und hab den lengen fuoß den for so tuost du den aber us der
under huot wz ꝛ du wit als vor gesehen stat

us der krön Item stast du in der kron so how ain under how und i
umb schlag uf bed siten krön how umb schlag und stich und nim
im dz messer uf beden siten

under how von der lengen siten Item how i under how von der
lengen siten und grif im innen zuo mit der lengen hand under umb
sinen arm da er dz messer in hät und wind din arm vast umb den
sinen so nimpst im sin messer und die wil so du im dz messer
nimpst so zuch im dz messer durch sinen hals und stich in

Ain under rigel zur rechten siten Item ain under rigel zur rechten
siten how i under how under sim messer hin und obnen wider umb
hin krücz wis als d'zuo den kruicz how und tritt wol in die kron
und how in unden in sin arm und obnen wider umb hin in sin hend
oder in sin kopf glich als du zuo den kruicz hōw tuost mit treten
und abzuhen und mit hin howen und wider umb hin cruicz wis
also tuo och zuo den under rigel

dz nach rais zur lengen siten Item das nachrais zur lengen siten
hab den bassler nebend dich und ker den ort hinder dich und wart
wenn er zuo dir how dz du behend in die krön trettist mit

132V

az elülső lábaddal és vágj a kezére, így jó a követés a messerrel és a baselarddal.

Most, hogy megtanítottam neked a harcot a karddal és a lándzsával, és alabárd ellen, lóról és gyalogosan, és a baselarddal. Most megtanítom neked a harcot a törrel, szintén lóról és gyalogosan.

Ha a nyakad köré helyezi valaki a törét, és meg akarja szorítani a nyakad, akkor gyorsan fogd meg a kezét a könyökénél, és nyomd rá az egyik kezét a másikra, és lépj mögé és lökd el magadtól, amelyik oldalra akarsz, vagy egyenesen hátra.

Ha valakinek a nyakára karod helyezni a tört Ha valakinek a nyakára akarsz helyezni a tört, akkor kinyújtott kezekkel lökd a tört a nyaka felé, és fogd meg a tört a mögöttes keziddel a pengénél fogva, így mindkét kezéd fogja a tört, egyik a markolatot a másik a pengét, majd húzd meg erősen magadhoz, és szorítsd meg a nyakát.

Ha valakit fordított törrel akarsz megszúrni Ha fordított törrel akarsz megszúrni, akkor figyelj arra, mikor fordítja meg, és te is fordítsd meg, és amikor meg akar szúrni, akkor emeld fel a kezéd a töröddel magad előtt, és maradj úgy, és a töröddel fogd el a szúrását, ekkor gyorsan fordítsd át a töröd a kezén, így elvéve a törét, ezután fogd el újra a könyökénél a bal keziddel

132V

dem fordren fuoß und how im die hend ab und daz nach rais ist
guot für messer und für schwert

Item nun han ich gelert vechten mit dem schwert und mit den
spies und wider helbarten ze roß und ze fuoß und mit den bassler
Nu wil ich leren vechten mit dem tegen och ze roß und ze fuoß
wil ainer dir den tegen umb den hals schlagen

Item schlecht dir ainer sinen tegen umb dinen hals und wil dir den
hals ab wüen so ergrif im bed arm behend bi den elbogen und
truk im die arm vast uber anander und tritt hinder in und stös in
von dir uf wel siten du wilt oder wider ruggen

Wiltu aim den tegen umb den hals schlach[en] Item wit du aim
din tegen umb den hals schlachen so schlach im din tegen mit
gestreckten armen umb den hals und ergrif den tegen hinder sim
hals in die andren hand bi der lumellen und so du den tegen hæst
in beden henden mit i hand bi dem hepsti und mit der andren hand
bi der lumell so truk in vast und zuk vast an dich und wrüg im den
hals ab

wil dich ainer mit gefustaten tegen stechen Item wil er dich
stechen mit gefunstaten tegen so wart alweg wen ainer sin tegen
funsti dz din òch fustist und wenn er dich welli stechen so heb die
hand uf fur dich mit dim tegen un stant glich still und enpfaf sin
stich uf din tegen und wind im behend din tegen umb sinen arm so
nimpst du im sinen tegen und ergrif in den bi siner ellenbogen mit
diner legen hand

133R

és emeld fel erősen és lökd el magadtól, vagy lépj mögé és lökd el magadtól. Így eldöntöd, és a törét is elveszed. És mindig figyelj arra, hogy megfordítja-e a törét, és ha igen tégy te is így.

Balra a bal kézzel Üss fel a bal karoddal, és lépj időben a Kroneba, és fordítsd a töröd a karja köré, ahogy az előbb említettem, és fogd meg karját, és lépj előre, és lökd el magadtól, és dönts el.

Most, hogy megtanítottalak harcolni a karddal és a lándzsával, lóról és gyalogosan, és baselarddal és törrel, szintén lóról és gyalogosan is. Most megtanítalak a harcra a rövidmessel, lándzsa, baselard és másik messer ellen.

A rövid messel lépj ki a szúrása elől, és törj rá a messerredel a karján, amelyikben a messert fogja, aztán a könyököddel az álla alá, és lépj az egyik lábaddal mögé, és dönts el, vagy fogd meg a kezét és dönts el, amelyiket akarod.

Váltó Váltás és lépj előre, és fogd meg a kezét, amelyikben a messert fogja, és lépj mögé az egyik lábaddal és dönts el.

Villa Ha a villából akar szúrni, akkor tedd a kezeidet egymásra magad előtt, és fogd meg gyorsan a kezét, amelyikben a messert fogja, és lépj mögé, ahogy feljebb említettem, és dönts el, amikor belépsz, amerre akarod. Vagy emeld fel az egyik kezét a kezeddal, és lökd el magadtól. És ez jó, ha van

133R

und heb im sinen arm vast uf und stost in von dir oder tritt hinder in und stost in von dir so velst in und nimpst im sinen tege und wart òch alweg wenn ainer sinen tege fusti dz du dinen tege òch funstist

zuo legen siten mit leczzer a[rm] Item wirf uf mit leczem arm und tritt bi zit in die krön und schlach im dinen tege umb sinen arm als vor und ergrif im den arm und tritt zuo und stos in von dir und wirf in

Item nun han ich dich gelert vechten mit dem schwert und mit den spieß und mit den ze roß und ze fuoß und mit dem bassler und mit dem tege och ze roß und ze fuoß Nun wil ich dich leren vechten mit dem kurzen messer und spies und under basler und under andri messer

Item mit dem kurzen messer tritt im us dem stich und wüsch im mit dinem messer uf sin hand da er sin messer in haut und mit der elbogen under dz kin und tritt mit aim fuoß hinder in und wirf in oder ergrif im sind hand und wirf in weders du wit

wechsel Item wechsel und tritt zuo und ergrif im sin hand da er dz messer in haut und tritt hinder in mit ainen fuoß und wirf in

gabel Item us der gabel wil er dich stechen so wirf din arm über ain ander fuor dich uf und ergrif im den arm behend da er dz messer in hant und tritt hinder in als vor und wirf in an well siten du wit oder heb im sinen arm mit ainer hand und stost in mit der andren hand von dir und dz ist guot du habist ain

133V

messeder ha nincs.

Kartörés Ha le akarod rohanni, és a kezedet az álla alá akarod tenni, és el akarod dönteni, és a messerét elvenni. Akkor figyelj, hogy gyorsan fogd a messert a bal kezedbe, vagy hagyd leesni, és fogd meg a bal kezét, és így szorítsd, és emled fel a válladdal, miközben mindkét kezeddal erősen lefele nyomod a karját. Így eltöröd a kezét, és áthajítod a fejed fölött.

Most, hogy megtanítottalak a harcra a lándzsával és a karddal, gyalogosan és lóhátról, és lándzsával és karddal alabárd ellen, és a baselarddal, és a törrel, és a rövidmessengerrel. Most megtanítalak harcolni mindenféle fegyver nélkül, hogy bárkitől elvehesd a baselardot, a tört, a rövidmessert, sőt mi több, még a hátára is dönteni

Váltó Ha valaki baselarddal, rövidmessengerrel, vagy törrel közeledik feléd és nálad nincs fegyver, akkor figyelj, mikor akar szúrni vagy ütni, akkor válts és lépj az elülső lábaddal időben egy váltóval tedd a bal kezéd a keze köré, amivel a messert fogja, és lépj oldalra és vedd el a messert, és dönts el a lábadon. Ez akkor amikor a bal lábad vagy a bal oldalad van elől. És amikor szúrni akar, lépj oldalra időben és üsd meg gyorsan a jobb kezeddal a messere mögött, és ragadd meg a karjánál fogva és helyezd

133V

messer oder nit

arm ab [br]echen Item wil dich den ainer ain löffen und wil dir mit den aim under dz kin wuschen und wil dich werffen und dz messer nemen so wart dz du behend din messer in din lengi hand vassist oder läß es vallen und ergrif im sinen leczen arm also gestrak und wüsch uf din achslen mit und truk im sinen arm mit beden hendi vast nider so brichst du im sinen arm ab und wirfst in über dinen kopf

Item Nun han ich dich gelert vechten mit den spies und mit dem schwert ze roß und fuoß und mit den spies und mit schwert wider i helbarten und mit den basler und tegen und mit den kurczen messer Nu wil ich dich leren vechten ön elli waffen dz du ain ainen basler nimpst und ainen tegen und kurzi messer und in dar zuo an sinen ruggen wirfest

wechsel Item loft dich ainer an mit ainem basler oder mit ainem kurczen messer oder mit ain tegen und hæt du niena gewer so wart wenn er dich well stechen oder schlahen so wechsel und tritt mit den fordren fuoß bizit in den wechsel und schlach im dinen lengen arm umb sinen arm da er dz messer in haut und tritt umb und nim im dz messer und wirf in über din bain und dz ist so du din lenggen fuoß vor hæt Oder hæt die lenggen siten vor so und wil er dich stechen so tritt bizit umb und schlach im behend din rechten hand hinder sin messer und begrif im sinen arm und secz im

134R

a bal könyököd a torkához, és döntsd el a lábadon a bal kezeddal.

A messer elvétele Vagy a bal kezeddal nyúlj előre és üsd meg karját, és hagyd, hogy a keze az övé köré fonódjon, így vedd el a messerét, ahogy előre lépsz és eldobod a lábadon.

Hátráló félreütés Vagy várj, amikor a messeréért nyúl és ki akarja húzni, akkor lépj előre gyorsan és fogd meg a kezét, és helyezd felé a lábadon, majd döntsd el azon. Vagy fogd meg a kezét, amelyikkel ki akarta húzni, és emeld meg a könyököddel a torkánál, és lépj mögé, majd döntsd el.

Amikor ki akarja húzni, mikor felkel, akkor fogd meg a bal kezeddal a karját, és vidd a kezéd a karja köré, és vedd el tőle a messerét, és lépj előre és döntsd el a lábadon a jobb kezeddal.

Döfés ellen Ha valaki meg akar szúrni, akkor fogd meg a bal kezeddal a kezét, és emeld föl miközben lépsz, és döntsd el a lábadon. Vagy lépj előre a jobb lábaddal és támadd meg a jobb kezeddal azt a messert, amelyikben a kést fogja.

Messer elvétele Vagy támadd meg jobb kezeddal a kezét, miközben megfogod a messermarkolatot a bal kézben, és elveszed a messert.

Ha előrenyúlt Ha előre nyúlt, akkor lépj hátra a hátsó lábaddal, és fogd meg a messerét.

Most hogy megtanítottam neked a vívást a karddal és a lándzsával, lóháton és gyalogosan, és a

134R

din lenggen elbogen an sinen kropf und wirf in mit leczen arm über din bain

dz messer nemen Item Oder nach den lenggen arm lang und schlach im sinen arm und lās din hand umb sin arm gen so nimpst im dz messer und tritt da mit zuo und wirf in über din bain

zuken verseczen Item Oder wart wenn er in sin messer grif und welli zuken so tritt im behend zuo und ergrif im die hand und secz im din fuoß zuo und stos in dar über Oder ergrif im die hand mit er zukken wil und wusch im mit diner elbogen an sinen kropf und tritt hinder in und wirf in über din bain

Item wenn ainer zukket als bald er uf gant so begrif im mit diner lenggen hand sinen arm und lāus din hand umb sinen arm gan und nim im dz messer und tritt zuo un wirf in mit diner rechten hand über din bain

für stechen Item wil ainer dich stechen so ergrif in mit der lenggen hand sinen arm und heb in und tritt zuo und wirf in über din bain Oder tritt zuo mit den rechten fuoß und vall im mit der rechten hand in sinen arm da er dz messer in haut

dz messer nemen Oder vall im in sinen arm mit der rechten hand und ergrif im dz messer hefti hinnen in die lenggen hand und nim im dz messer

ist ainer le[ngg] Item ist ainer lengg so tritt mit dem hindren fuoß ab und ergrif im dz messer

Item Nun han ich dich gelert vechten mit dem schwert und mit dem spies ze roß und ze fuoß und mit dem

134V

baselarddal, és a törrel, és a rövidmessengerrel, és minden fegyver nélkül. Most megtanítom neked a nemes és ravasz birkózást, rohammal és anélkül, még ha le is fogtak, és azt hogyan fogj le valakit, hogyan dobd el, legyen előtted vagy mögötted, úgy hogy egy dupla-dobást is meg tudj csinálni

Roham Így birkózz rohammal: minid egy oldalra tedd magad és lépj előre gyorsan, és emeld a könyököd az ellenfél fejének, miközben megfogod a karját a kezében, és gyorsan lépj mögé, és dönts el hátra a combodon. Ez mindkét oldalra működik.

Roham Vagy lépj előre és emeld fel a karoddal a karja alatt, és ragadd meg a karját és szegezd a könyököd a fejének, és lépj mögé, ahogy korábban leírtam, és emeld meg a lábát a másik kezeddél, és emeld fel, és dobd, amerre csak akarsz.

Roham Ha valaki felül rohan feléd, és a hátadra akar dönteni, akkor fogd meg azt a kezét, amivel az állad alá akar nyúlni, és a másik kezeddél fogd meg a combját, miközben, mint mindig, mögé lépsz, és így eldöntöd. És mindig nyújtott karokkal akar benyúlni a torkodhoz, és ugyanazzal a kezeddél kapd el ugyanazt a karját, miközben a másik kezeddél fogd meg a combját. Így nem tud földre vinni, de te eldöntöd.

Ha felülről rohan rád Ha felülről fut feléd, és el akar dönteni, akkor a kezeddél fogd meg a karját, amivel alulról akar nyúlni

134V

basler und mit tegen und mit kurzzen messer und on alle gewer
Nu wil ich leren hoflich und wadenlich ringen mit dem zuo lòf
und on zuo lòf wie du sin gerist und wie dich ainer angrift dz du in
wirfst er vall dich hinen oder fornen an und dz du ii ais mals nider
wirfst

zuo lòf Item wit du mit dem zuo lòf ringen so stell dich alweg uf
ain siten und tritt behend zuo und wart das du mit diner elbogen
an sin kropf wüschist und im sinen arm begrifst in din hand und
tritt behendlich hinder im und wirf in hinder über din schenckel
und also tuo òch uf beten siten

zuo lòf Oder tritt zuo und wüsch im mit dinem arm under sinen
arm und ergrif im den arm und secz im din elbogen an sin kropf
und tritt hinder in als vor und er wusch im sim bain in die ander
hand und heb in uf und wirf in wo wo du hin wit

zuo lòf Item löft dich ainer obnen an und wil dich an ruggen
werffen so ergrif im sinen arm mit dem er dir under dz kin well in
din hand und ergrif [im] den schenckel in die andren hand und tritt
alweg hinder in so wirfst du in und wart alweg mit wellen arm er
dir under din kin welli dz du im den selben arm in din hand
ergrifst und den schenckel in die andren hand so kon er dich nit
nider bringen und wirf in

[I]oft er dich [o]bnen an Item löft er dich obnen an und wil dich
werfen so ergrif im den arm mit dem er dir under

135R

a torkodhoz, és a másik kezeddal fogd meg alul, a lágyékánál, és lépj az egyik lábaddal előre, és lökd el magadtól azzal a kezeddal, amivel a karját fogod. Így a hátára döntöd.

Továbbá Vagy fogd meg a karját, de a kezénél, és ezt a kezét fordítsd alá, és a másik kezeddal fogd meg a vállát, és lépj előre, és lökd el magadtól erősen, ez mindkét oldalra működik.

Továbbá Vagy fogd meg a karját a kezénél fogva és a másik kezeddal fogd meg a könyökét, és ezt a karját csavard meg miközben előre lépsz, majd lépj hátra, és nyúlj fel, amelyik oldalra csak akarod.

Továbbá Vagy fogd meg, mint feljebb mondtam, és lépj előre és lökd el magadtól, és nyúlj fel, amerre akarsz. És figyelj rá, hogy szorosan csavard a karját.

Ha az álladnál fog meg Ha megtámad téged, és az állad fogja meg két kézzel, akkor fogd meg a könyökét, és fordítsd egyik kezét a másikra szorosan, és lökd el magadtól.

Továbbá Vagy tedd a karod a karjai alá, a könyöke mögé, és lépj előre miközben ellököd magadtól.

Ha egyik kezéd fent a másik lent van Ha egyik kezéd fent a másik lent van, akkor az alsót vidd fel az övé körül, és csavard a kezét szorosan rá a karoddal. Ez mindkét oldalra működik.

Váltó Ha nyújtott karokkal nyúl az arcod alá, akkor lépj oldalra a másik oldallal is, akkor csavard felfele magad egy váltóval és hagyd a karod alul körbe menni, így az álla alá, és lépj mögé, és dönts el. Mindkét oldalra megy.

Mindkét kéz lent Ha mindkét keze lent van, akkor üss

135R

din kin welli im din hand und grif im mit andren hand da hinen in die waichi und tritt mit aim fuoß hinder in und stost in mit der hand da du sin arm in hâst von dir so velst in an ruggen

aliud Item Oder ergrif im den arm da fornen bi der hand und wind im den arm vast undersich und grif im mit der andren hand uf [di schulteren] und tritt zuo und stost in vast von dir also tuo zuo beden siten

aliud Item Oder ergrif im den arm bi der hand und mit der andren hand bi der elbogen und wind umb den arm und tritt zuo ab und zuch für dich uf well siten du wilt

aliud Item Oder ergrif in als vor und tritt zuo und stost in von dir uff well siten du wilt und wart dz du im den arm vast umb windist

Wenn dich ainer bi der nüschel [ergrift] Item valt dich ainer an da fornen und ergrift dich bi dem nüschel mit beden henden so ergrif in bi den elbogen und wind im die arm vast über anandren und stost in von dir

aliud Oder stell im din arm under sinen arm hinder der elbogen und tritt zuo und stos in von dir

Wenn du ain arm under hâst und ain obnen Item wenn du ain arm under hâst und den andren obnen so läß den undren arm Obnen umb sin gan und wind im sin arm vast umb mit dim arm also tuo zuo beden siten

wechsel Item weller arm dir unden lit so tritt umb òch mit der selben siten und wend dich uf ain wechsel und läß den arm unden umb hin gan im under sin kin und tritt hinder in und wirf in also tuo zuo beden siten

hast bed [arm] unden Item haut er bed arm unden so umschlach

135V

mindkét kezeddal a kezeire, és rúgd el magad tőle, és rántsd össze a karjaidat, és dönts el a lábodon.

Továbbá Vagy fogd meg a füle alatt a mélyedésben két ujjaddal, és a hüvelykujjaddal az álla alatt, és lökd el miközben mögé lépsz, és dönts el a lábodon.

Két kézzel Ha mindketten egymás kezeit fogjátok, akkor figyelj arra, hogy egyik karod közel legyen hozzád, a másik pedig felé, és mindig csapd befele a kívül levő karját maga körül, és rántsd magadhoz, és lökd el a másik karjával.

Továbbá Vagy fogd meg a külső kezénél fogva, és a másikkal fogd meg felülről a vállát, vagy a könyökét, és csavard a kezét szorosan maga alá, és lökd el magadtól.

Ha egy karod fent egy lent van Mindkettőtöknek egyik karja fent egyik lent van, akkor várj, amíg elfordít téged, ekkor fordítsd el az ő fordítása fölött, így a combodon esik el.

Hátulról közeledik és üt Ha valaki hátulról közelít és üt, akkor fogd meg mindkét karját a kezeinél, és menj fel egy váltóba, majd fogd meg mindkét combját, és emeld fel ezzel elborítva, vagy vidd ahova akarod.

Továbbá Vagy fogd meg mindkét combját egy kézzel és emeld fel és dobd el magadtól.

Továbbá Vagy ha megfog, és nem tudsz mögé kerülni, akkor tekerd meg az egyik combját a lábai közt az egyik lába mögé, és hajolj le szorosan, le és hátra, miközben megfogod azt a lábát és felemeled, így a hátára esik.

Egy kettős-földrevitel

135V

im bed arm mit dinen armen und buk dich hinen wit von hin und züch din arm vast zemen und wirf in ubren fuoß

aliud Oder ergrif in ndern ören in den spalt mit zwain fingren und mit den tumen under dz kin und truk in und tritt hinder in und stos in über din bain

bi den armen Item hand ir bed anandren bi den armen so wart dz du alweg i arm nimen zuo habist und den nandren usnen zuo und schlach alweg den usren arm innen zuo umb den sinen und truk in zuo dir und stos in mit den andren arm von dir

aliud Oder grif mit dem usren arm her uber und ergrif im den arm bi der hand und grif im mit der andren hand uff die schultren oder an die elbogen und wind im den arm vast undersich und stos in von dir

hàst {du i arm under [und] andren obnen Item hant ierwedrer i arm unden und i obnen so wart wenn er dich schwenckt dz du in uf sin schwanck schwenkist so valt er uber din schenckel

[walt] dich ainer [hinen an u]nd umschlat Item walt dich ainer hinen an und umb schlat dich mit den armen so ergrif im bed arm bi den henden und went dich uf ain wechsel und ergrif im bed schenckel in din hend und lupf in uf und wirf in oder tragen in wo du hin wilt

aliud Oder ergrif im b[i]d schenckel in ain hand und lupf in uf und wirf in von dir

aliud Oder gtrittet er als wit dz du nit hinder [i]m macht komen so krüm i schenckel s zwschent sinen bainen umhin an sinen fuoß und senck dich vast hinen nider und ergrif im dz baim in din hand und lupf in uf ~~h~~ so valt er an ruggen

wilt ii nider werfen

136R

Így tedd a kettős-földrevitelt Ha megfogja az ágyékkodát, akkor nyúlj be a lábai közt egy kézzel, és hasonlóan fogd meg a másikat, és emeld fel. Így fej-fej mellett estek el.

Ő akarja Ha el akar dönteni, lépj előre egy váltóval felfele.

Fogd meg az ellenfelet fél kezénél, és így nem tud küzdeni Fogd meg az ellenfelet fél kezénél, és nem tud alulról küzdeni, ha a hasadat támadja, kerülj az oldalába, miközben elfogod, szorítsd magadhoz a szíved vele, a bal kezeddal az álla alatt, miközben hagyod a másik kezéd az orrára kerülni, és emeld fel magadhoz szorítva a fejénél, erősen emelve, ameddig már nem ficáncol.

Ha a hátad fele közelít, akkor fogd meg a jobb karját, és helyezd a bal könyököd a toroka alá, és fogd meg a karját a kezeddal, és emeld fel erősen.

136R

Item wilt du ii ains mals nider werffen die dich lend vassen so grif ierwedrem hinder zwischend den bainen dar hin mit ainer hand und ergrif ieklichen i hand und lupf sii den vast uf so vallend sii bed an die köpf

wilt im [...] Item wilt dz dich kainer werf so tritt uf ain weichsel

Item wit i han mit ainer hand dz er [nit] uf mag kon Item wit du i mit ainer hand han dz er nit under dir uf mag kon lit er adem buch so secz entweris uf in und secz im uf dz hercz und ergrif in mit der lengen hand under dz kin und làs din arm über sin nasen ufhängen und lupf im den kopf vast uf und heb in vast dz er nit wenck

Item lit er an der ruggen so sicz im uf den rechten arm und leg in die lenggen elbogen under das kin und ergrif im den arm in din hand und heb in vast

A fordításban hibák előfordulhatnak, ezekért elnézést kérek!

Amennyiben valaki rámutat egyre azt azonnal javítani fogom.

Berki András

Kard Rendje

2006. január 20.